



rechts in het midden theatermaker Junior Mhtombeni



DEAR WINNIE,

OVER STERKE VROUWEN IN HET SPOOR VAN WINNIE MANDELA

Het lag wellicht voor de hand dat de Vlaamse regisseur, acteur, muzikant en allround theatermaker Junior Mhtombeni ooit een voorstelling over Zuid-Afrika zou maken. Over het land van zijn vader, die ANC-strijder was en als politiek vluchteling naar Europa kwam nadat een persoonlijke brief van hem aan Winnie Mandela in verkeerde handen was gevallen.

Die voorstelling gaat er nu komen. In samenwerking met het Noord Nederlands Toneel brengt de Koninklijke Vlaamse Schouwburg vanaf november *Dear Winnie*, naar de Nederlandse en Belgische theaters. Geregisseerd door Mhtombeni, met teksten van Fikry El Azzouzi en muziek van Cesar Janssens.

TEKST: YVON VAN APELDOORN | FOTO: DANNY WILLEMS

Waarom nu?

“Ik denk dat ik er nu pas emotioneel klaar voor ben. Winnie Mandela heeft een grote rol gespeeld in mijn jeugd, ze was een held in onze familie. Mijn vader had een bijzondere band met haar; dat hij zijn land heeft moeten ontvluchten had met haar te maken. *Dear Winnie*, is het derde deel in mijn trilogie over helden. De voorstellingen *Rumble in da jungle*, over Mohammed Ali, en *Malcolm X*, over mensenrechtenactivist Malcolm Little, waren in feite voorbereidingen om uiteindelijk iets te maken over Winnie Mandela.”

“Ik vind dat er teveel oneer naar Winnie was en is. Alles draaide altijd om Nelson. Maar zonder Winnie geen Nelson. Ze heeft hem groot gemaakt, in leven gehouden, ze heeft zoveel opgeofferd voor de antiapartheidsstrijd. Een heel sterke vrouw, die eigenlijk altijd in de schaduw van Nelson heeft moeten leven. Ze heeft vernedering en ballingschap doorstaan en misstappen gemaakt, maar is altijd trouw gebleven aan haar strijd voor gelijkheid. Ze heeft een veel menselijker status dan Nelson – die meer een soort heilige was – en is daarom interessanter om een voorstelling over te maken. Het wordt overigens geen biografie van Winnie Mandela. Het zijn de verhalen van negen sterke vrouwen uit de Afrikaanse diaspora die aan haar verhaal gelinkt worden.”

Hoe heb je de casting aangepakt? Waar waren jullie naar op zoek?

“We waren op zoek naar mensen die sterk zijn in performance en die het maatschappelijke heel belangrijk vinden. En natuurlijk moesten het fantastische zangeressen, danseressen en actrices zijn, die zelf ook een strijd hebben moeten voeren, hun plek hebben moeten opeisen. En ze moesten affiniteit hebben met Winnie Mandela.”

Dat klinkt als een stevig eisenpakket, dat moet nog niet al te simpel zijn geweest?

“Viel mee, we hebben een fantastische cast bij elkaar. Hoewel, de negende actrice hebben we nog niet gevonden. Maar dat komt goed.”

Zangeressen, danseressen. Net als de NITE-producties (waarin NNT, Club Guy & Roni, Asko|Schönberg en Slagwerk Den Haag samen produceren) wordt het dus een interdisciplinaire voorstelling.

“Ja, dat is zoals ik altijd werk. Ik heb een achtergrond in zowel theater als in beweging en muziek. Dus voor mij is het heel organisch dat dat samenkomt.

Er was meteen een aantrekking, toen Guy Weizman en ik naar elkaars stukken gingen kijken. Een bepaalde herkenbaarheid in filosofie en aanpak, die voor een chemie heeft gezorgd. Guy is een supercreatieve man en een heel fijn mens om mee te brainstormen.

We hebben al eerder een beetje samengewerkt: Fikry El Azzouzi, lid van ons collectief, schreef de tekst voor *Salam*, de voorstelling van het Noord Nederlands Toneel + Club Guy & Roni + Asko|Schönberg die vorig jaar volle zalen trok, ook in Brussel. Dat werkte destijds zo goed, er moest een voortzetting komen.”

Kijk voor alle speeldata in de Stadsschouwburg en de openbare repetitie (23 september) in de Machinefabriek op [spotgroningen.nl](http://spot groningen.nl) of nnt.nl

Hoe gaat de samenwerking er bij deze voorstelling uit zien?

“We verhuizen straks tijdelijk met ons gezelschap van Brussel naar Groningen om daar in de Machinefabriek de voorstelling verder in elkaar te zetten. Maar het gaat meer zijn dan alleen onder hun dak repeteren. We gaan met een dramaturg van het Noord Nederlands Toneel werken en ik denk dat we regelmatig rond de tafel zitten met het artistieke team om over het stuk te discussiëren.”

Wat denk je, komt het ooit nog ‘goed’ met Zuid-Afrika?

“Een dubbeltje op z’n kant. Zuid-Afrika is zo extreem! Er zijn zoveel tegenstellingen en het onbegrip tussen de bevolkingsgroepen is groot. Als je er bent overvalt je zowel een positief als een negatief gevoel. Het is nog steeds mogelijk dat er een burgeroorlog komt. Het hangt ervan af hoe er met de armoede en de corruptie wordt omgegaan. Maar voor mij is Zuid-Afrika bovenal een land van kracht en hoop. Er gebeuren zoveel mooie dingen.

Ik ben trouwens van plan alles op alles te zetten om deze voorstelling ook in Zuid-Afrika te gaan spelen. In Kaapstad en Johannesburg. Ik denk dat dat kan. Dat we een krachtige, hoopvolle boodschap hebben die daar ook kan landen. De contacten zijn er al, nu nog de centen.”



WIE WAS WINNIE?

Nomzamo Winnifred Zanyiwe Madikizela (Winnie Mandela, 1936-2018) maakte als jonge sociaal werkster kennis met het verboden ANC waar ze actief werd in de vrouwenbeweging en niet veel later met een van de belangrijkste leiders daarvan, Nelson Mandela. Niet lang na hun huwelijk werd Nelson Mandela tot levenslange gevangenisstraf veroordeeld. Buiten de gevangenis zette Winnie zijn strijd voort en ze werd een van de belangrijkste activisten van het ANC. Dat maakte haar tot een doelwit van de apartheidsregering, die haar eerst zonder veroordeling in eenzame opsluiting plaatste en daarna verbande naar het afgelegen Brandford. Door het werk van haar man voort te zetten legde ze de fundering voor de onderhandelingen tussen het ANC en de apartheidsregering na de vrijlating van haar man in 1990. Zij had wel radicalere politieke opvattingen dan Nelson, wat ongetwijfeld een rol heeft gespeeld bij hun echtscheiding en scheiding van politieke wegen. Tot haar dood bleef Winnie ongekend populair in de townships van Zuid-Afrika waar ze nog steeds Mama Winnie genoemd wordt.